

FORSSAN KAUPUNKI

Tekninen ja ympäristötoimi

RAKENNUSJÄRJESTYS

SISÄLLYSLUETTELO

1.	TAVOITE, SOVELTAMISALA JA VIRANOMAISET	
1.1	TAVOITE	
1.2	SOVELTAMISALA	
1.3	RAKENNUSVALVONTAVIRANOMAINEN	
1.4	RAKENTAMISTAPAOHJEET	
2.	LUPAJÄRJESTELMÄT	
2.1	TALONRAKENNUKSEN LUVAN- / ILMOITUKSENVARAISUUS	
2.2	TOIMENPITEIDEN LUVAN- / ILMOITUKSENVARAISUUS	
2.3	MENETTELYTAPAMÄÄRÄYKSIÄ	
3.	RAKENTAMINEN JA YMPÄRISTÖN HUOMIOON OTTAMINEN	
3.1	SJOITTUMINEN	
3.2	RAKENNUSTEN SOVELTUMINEN RAKENNETTUUN YMPÄRISTÖÖN JA MAISEMAAN	
3.3	YMPÄRISTÖN HOITO JA VALVONTA	
3.4	AITAAMINEN	
3.5	PIHA-ALUE / PIHAMAA	
3.6	TONTIN RAJAN YLITTÄMINEN, RAKENNUKSEN KORKEUSASEMA JA PERUSTAMINEN	
3.7	OSOITEMERKINTÄ	
4.	RAKENTAMINEN ASEMAKAAVA-ALUEEN ULKOPUOLELLA	
4.1	RAKENNUSPAIKKA	
4.2	RAKENTAMISEN MÄÄRÄ	
5.	RAKENTAMINEN RANTA-ALUEELLE	
5.1	RAKENTAMISEN SJOITTUMINEN JA SOPEUTTAMINEN YMPÄRISTÖÖN RANTA-ALUEELLA	
5.2	RAKENTAMISEN MÄÄRÄ RANTA-ALUEELLA	
6.	SUUNNITTELUTARVEALUE	
7.	VESIHUOLLON JÄRJESTÄMINEN	
8.	HYVÄ RAKENTAMISTAPA	
8.1	YLEISMÄÄRÄYKSET	
8.2	VALTAKUNNALLISESTI ARVOKKAAT RAKENNETUN YMPÄRISTÖN JA MAISEMAN ALUEET SEKÄ RAKENNUSKANNAN INVENTOINTI	
9.	RAKENNUSTYÖN AIKAISET JÄRJESTELYT	
10.	JÄTEHUOLTO	
11.	ERITYISIÄ MAANKÄYTÖN JA RAKENTAMISEN RAJOITUKSIA	
11.1	MELUALUEET	
11.2	RADONHAITTA	
11.3	POHJAVESIALUEET	
11.4	JOKIOISTEN VARALASKUPAIKAN SIJAINNISTA JOHTUVAT RAKENTAMISRAJOITTEET	
11.5	ARKEOLOGISET ALUEET	
12	MÄÄRÄYKSISTÄ POIKKEAMINEN, VÄHÄISET KORJAUKSET JA TÄYDENNYKSET	
12.1	MÄÄRÄYKSISTÄ POIKKEAMINEN	
12.2	MÄÄRÄYSTEN VÄHÄISET KORJAUKSET JA TÄYDENNYKSET	
12.3	VOIMAANTULO	

VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ

LIITE 1

VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ MAISEMA-ALUE

LIITE 2

FORSSAN POHJAVESIALUEET

LIITE 3

JOKIOISTEN VARALASKUPAIKAN RAKENTAMISRAJOITTEET

LIITE 4

Forssan kaupunki

Rakennusjärjestys

Voimaantulo:

1. TAVOITE, SOVELTAMISALA JA VIRANOMAISET

1.1 TAVOITE

Rakentamisen ohjauksen tavoitteena on edistää:

1. hyvän ja käyttäjien tarpeita palvelevan, terveellisen, turvallisen ja viihtyisän sekä sosiaalisesti toimivan ja esteettisesti tasapainoisen elinympäristön aikaansaamista;
2. rakentamista, joka perustuu elinkaariominaisuuksiltaan kestäviin ja taloudellisiin, sosiaalisesti ja ekologisesti toimiviin sekä kulttuuriarvoja luoviin ja säilyttäviin ratkaisuihin; sekä
3. rakennetun ympäristön ja rakennuskannan suunnitelmallista ja jatkuvaa hoitoa ja kunnossapitoa. (MRL 12 §)

Rakennusjärjestyksellä annetaan paikallisista oloista johtuvia määräyksiä ja ohjeita, joilla ohjataan maankäyttöä ja rakentamista Forssan kaupungissa.

Kaupunki voi tämän rakennusjärjestyksen lisäksi hyväksyä alueellisia rakennusjärjestyksiä.

1.2 SOVELTAMISALA

Maankäyttö- ja rakennuslaissa ja -asetuksessa olevien sekä muiden maan käyttämistä ja rakentamista koskevien säännösten ja määräysten lisäksi on Forssan kaupungissa noudatettava tämän rakennusjärjestyksen määräyksiä, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa ei ole asiasta toisin määrätty (MRL 14 § 4 mom).

Rakentamisessa on huomioitava maakuntakaavan oikeusvaikutukset (MRL 32 §), rakentamisrajoitukset (MRL 33 §) ja tavoitteiden toteutuminen.

1.3 RAKENNUSVALVONTAVIRANOMAINEN

Kaupungin rakennusvalvontaviranomainen on ympäristölautakunta.

Päätösvallan siirtämisestä määrätään hallintosäännössä.

1.4 RAKENTAMISTAPAOHJEET

Ympäristölautakunta voi tarvittaessa antaa alueellisia tai koko kuntaa koskevia rakentamistapaohjeita rakentamisen ohjaamiseksi ja kaavoituksen toteuttamisen helpottamiseksi. Ohjeiden tulee edistää alueen ominaispiirteisiin ja paikallisiin erityisoloihin sopivaa ja kestävää rakentamista.

2. LUPAJÄRJESTELMÄT

2.1 TALOUSRAKENNUKSEN LUVAN- / ILMOITUKSENVARAISUUS

Asemakaavan ja ranta-asemakaava-alueen ulkopuolella

Lupamenettelyn asemesta jo olevaan asuntoon kuuluvan, enintään 20 m²:n suuruisen muun lämpöeristämättömän ja vesipisteettömän talousrakennuksen kuin saunarakennuksen rakentamiseen asemakaava- ja ranta-asemakaava-alueen ulkopuolella sovelletaan ilmoitusmenettelyä. (MRA 61 §)

Ilmoitusmenettelyä voidaan käyttää vain yhteen erilliseen talousrakennukseen/rakennuspaikka.

Lupamenettelyn asemesta jo olevaan asuntoon kuuluvan pienehkön, enintään 10 m²:n suuruisen muun talousrakennuksen kuin saunarakennuksen rakentamiseen asemakaava- ja ranta-asemakaava-alueella sovelletaan ilmoitusmenettelyä.

2.2 TOIMENPITEIDEN LUVAN- / ILMOITUKSENVARAISUUS

Maankäyttö- ja rakennuslain 126 §:n ja asetuksen 62 ja 63 §:n nojalla määrätään toimenpideluvan hakemisesta tai ilmoitusmenettelyn soveltamisesta kunnan osa-alueilla seuraavasti:

Alue 1 = Asemakaava-alue

Alue 2 = Ranta-asemakaava-alue ja ranta-alueet

Alue 3 = Muut alueet kunnassa

TOIMENPIDELUPA HAETTAVA	X		
ILMOITUS TEHTÄVÄ	O		
Toimenpide:	Kunnan osa-alue		
	1	2	3
1) Rakennelma (rakentaminen)			
- katos, 10- 20 m ²	X	X	O
- katos 20-100 m ²	X	X	X
- katos suurempi kuin 100 m ² vaatii rakennusluvan			
- vaja, grilli-, huvimaja tai vastaava, enintään 10-20 m ²	X	X	O
- kioski	X	X	X
- käymälä	X	X	O
- esiintymislava, pysyvä	X	X	X
- muu rakennelma	X	X	X
2) Yleisörakennelma (perustaminen tai rakentaminen)			

- urheilupaikka, pinta-ala yli 1000 m ²	X	X	X
- kokoontumispaikka, pinta-ala yli 1000 m ²	X	X	X
- asuntovaunualue tai vastaava	X	X	X
- katsomo	X	X	X
- yleisötilta tai vastaava, ei tilapäinen käyttö	X	X	X
3) Liikuteltava laite			
- asuntovaunun tai - laivan tai vastaavan pitäminen paikallaan sellaista käyttöä varten, joka ei liity tavanomaiseen retkeilyyn tai veneilyyn	X	X	X
4) Erillislaitte (rakentaminen)			
- masto, (15 – 60 m)	X	X	X
- piippu, yli 15 m	X	X	X
- varastointisäiliö < 200 m ³	O	O	O
- varastointisäiliö > 200 m ³	X	X	X
- hiihtohissi	X	X	X
- muistomerkki	X	O	O
- ympäristötaideteos	X	O	O
- suurehko valaisinpylväs tai vastaava	X	X	O
- suurehko antenni	X	X	X
- tuulivoimala, napakorkeus < 20 m	X	X	X
- tuulivoimala, napakorkeus > 20 m vaatii rakennusluvan			
- puistomuuntamo	X	X	O
- lantavarasto / lietesäiliö enintään 100 m ³	X	Ei ole sallittu	X
5) Vesirajalaitte (rakentaminen)			
- suurehko laituri >15m ² , tai yli 10 m pitkä	X	X	O
- Muu vesirajaa muuttava tai siihen olennaisesti vaikuttava rakennelma, kanava, aallontuhoaja tai vastaava	X	X	X
6) Säilytys- tai varastointialue (järjestäminen)			
- Muusta alueesta erotettu suurehko varastointi- tai pysäköintialue taikka tällaiseen alueeseen verrattava alue	X	X	X
7) Julkisivutoimenpide			

- rakennuksen julkisivun muuttaminen, vähäinen muutos	O	O	O
- valokatteisen terassin rakentaminen tai muu suuri julkisivumuutos	X	X	X
- kattomuodon muuttaminen, vähäinen muutos	O	O	O
suuri muutos	X	X	X
- katteen tai sen väriytyksen muuttaminen,	O	O	-
- ulkoverhouksen rakennusaineen muuttaminen	X	O	O
- ulkoverhouksen väriytyksen muuttaminen	O	O	-
- katukuvaan vaikuttavan markiisin asentaminen	X	-	-
- ikkunajaon muuttaminen	O	O	O
8) Mainostoimenpide			
- muun kuin maantielain 52 §:ssä säädetyn rakennelman, tekstin tai kuvan asettaminen ulkosalle mainos- tai muussa kaupallisessa tarkoituksessa taikka ikkunaa peittävän mainoksen pysyvä tai pitkäaikainen asettaminen	X	O	O
9) Aitaaminen (rakentaminen)			
- Rakennettuun ympäristöön liittyvä erottava kiinteä aita tai kadun reunusmuuri	X	O	-
10) Ympäristökuvajärjestely			
- muut ympäristökuvaan merkittävästi ja pitkäaikaisesti vaikuttavat järjestelyt ja muutokset	X	O	O
11) Huoneistojärjestelyt			
- asuinhuoneiston jakaminen tai yhdistäminen	X	X	X
12) Lämmitysjärjestelmät			
- maalämpökaivojen ja -putkistojen sijoittaminen	X	X	X
- tulisijan ja hormin rakentaminen olemassa olevaan rakennukseen edellyttää rakennusluvan hakemista (MRL 125 § 3 momentti)			

1-10 kohdissa tarkoitettu lupa ei ole tarpeen, jos toimenpide perustuu oikeusvaikutteiseen kaavaan.

Ennen ranta-alueelle sijoittuvan tuulivoimalan, maston tai muun ympäristöön vaikuttavan toimenpiteen rakennus- tai toimenpidelupapäätöstä on rakentamisen erityiset edellytykset ratkaistava poikkeamislupamenettelyssä.

Katos on rakennelma, rakennus tai rakennuksen osa, jonka seinien pinta-alasta on avoinna ulkoilmaan vähintään 30 %.

Kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän rakentaminen tai muuttaminen edellyttää toimenpideluvan hakemista. Lisäksi on huomioitava mitä järjestelmän rakentamisesta on määrätty kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä.

Julkisivumateriaalin, kattomuodon ja julkisivun sekä kateaineen materiaalin tai värin vaihtaminen asemakaavamääräyksistä poikkeavasti edellyttää poikkeamisluvan hakemista. Valtakunnallisesti arvokkaissa rakennetuissa kulttuuriympäristöissä (RKY-alueet) sijaitsevien rakennusten sekä suojeltujen ja inventoinneissa merkittäviksi todettujen rakennusten kaikki julkisivumuutokset edellyttävät toimenpideluvan hakemista.

Ilmalämpöpumppujen ja muiden vastaavien laitteiden asentaminen asuinkerrostalojen, julkisten rakennusten ja valtakunnallisesti arvokkaissa kulttuuriympäristöissä sijaitsevien rakennusten julkisivuihin ei ole kaupunkikuvallisesti sallittua.

Sellaiset pihamaan rakenteet ja laitteet, jotka eivät edellytä lupa- tai ilmoitusmenettelyä, on kuitenkin rakennettava säädösten ja määräysten mukaiselle etäisyydelle naapurin rajasta tai rakennuksista, niiden on sopeuduttava ympäristöön eikä niistä saa aiheutua naapurille kohtuutonta haittaa eivätkä ne saa vaikeuttaa pelastustoimintaa tai muuta asianmukaista tienkäyttöä.

Maalämpökaivojen porausjätteistä tai pölystä ei saa aiheutua ympäristölle haittaa. Porakaivon etäisyydet naapurin rajasta, muista rakenteista, rakennelmista ja laitteista tulee selvittää lupahakemuksessa. Tietoja suositeltavista etäisyyksistä saa kaupungin ja Suomen ympäristökeskuksen verkkosivuilta. Maalämpöputkistojen ja maalämpökaivojen sijoittamisessa pohjavesialueille on lisäksi huomioita mitä niistä määrätään kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä.

2.3 MENETTELYTAPAMÄÄRÄYKSIÄ

Ilmoitukseen on liitettävä tarpeellinen selvitys toimenpiteen laajuudesta ja laadusta sekä tarvittaessa selvitys rakennuspaikan tai tontin hallintaoikeudesta.

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tulee ilmoituksen sijasta edellyttää rakennus- tai toimenpideluvan hakemista, jos se yleisen edun tai naapurien oikeusturvan kannalta on tarpeen (MRL 129 § 2 mom).

Rakentamiseen tai muuhun toimenpiteeseen voidaan ryhtyä, jollei rakennusvalvontaviranomainen 14 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta ole edellyttänyt luvan hakemista ilmoitettuun hankkeeseen (MRL 129 § 2 mom).

Ilmoitus raukeaa, ellei toimenpidettä ole aloitettu ja saatettu loppuun kolmen vuoden kuluessa.

3. RAKENTAMINEN JA YMPÄRISTÖN HUOMIOON OTTAMINEN

3.1 SIJOITTUMINEN

Rakennuspaikan sijainti

Rakennuspaikan tulee olla kelvollinen ja sopia rakentamiseen. Lisäksi on huomioitava, että sillä ei ole tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa.

Eriyistä huomiota tulee kiinnittää maaperän kantavuuteen (pohjatutkimus), radonalueisiin ja pohjavesialueisiin.

Tärkeille pohjavesialueille rakentaminen on mahdollista vain erityisjärjestelyin.

Etäisyydet

Asemakaava-alueella, ellei kaavassa toisin määrätä, rakennuksen, rakennelmien ja laitteistojen etäisyys rakennuspaikan rajasta tulee olla vähintään 4 metriä.

Kaava-alueen ulkopuolella rakennuksen etäisyyden rakennuspaikan rajasta tulee olla yhtä suuri kuin rakennuksen korkeus kuitenkin vähintään 5 metriä. Rakennusvalvontaviranomainen voi kuitenkin sallia, että rakennus rakennetaan lähemmäksi rajaa, jos naapuri antaa siihen kirjallisen suostumuksen.

Kaava-alueen ulkopuolella rakennuksen etäisyyden toisen omistamalla tai hallitseamalla maalla olevasta rakennuksesta tulee olla vähintään 10 metriä. Palovaarallisen rakennuksen etäisyydestä naapurin rajasta ja rakennuksesta säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen 57 §:ssä.

Rakennuksen etäisyydestä maanteihin säädetään erikseen maantielainsäädännössä.

Rakennusta ei saa rakentaa yksityisen tien tai sen osan varrelle lähemmäksi kuin 12 metriä tien keskiviivasta.

Jätekatokset ja muut palovaaralliset rakennelmat on sijoitettava paloturvalliselle etäisyydelle muista rakennuksista.

Etäisyyksiä koskevat vaatimukset ovat voimassa myös niiden rakennuksien, rakennelmien ja laitteistojen rakentamiseen, jotka ovat vapautettu lupa- tai ilmoitusvelvollisuudesta.

3.2 RAKENNUSTEN SOVELTUMINEN RAKENNETTUUN YMPÄRISTÖÖN JA MAISEMAAN

Maisema ja luonnonympäristö

Rakennusten sijainnin rakennuspaikalla tulee olla sellainen, että maiseman luonnonmukaisuus ja kulttuuriympäristö säilyy.

Avoimille alueille rakentamista on vältettävä.

Maisemallisesti merkittävillä peltoalueilla rakentaminen tulee sijoittaa (mahdollisuuksien mukaan) olemassa olevien pihapiirien ja metsäsaarekkeiden tuntumaan.

Rakentamisessa on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä rakennuspaikan luonnonmukaisuus sekä säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikokoisia luonnonesiintymiä kuten siirtolohkareita, kauniita yksittäispuita, jne.

Rakennettaessa avoimeen maastoon tulee erityistä huomiota kiinnittää olemassa olevaan ympäristöön, rakennuksen korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja -värikyseen.

Rakennuspaikka tulee tarvittaessa sopivin istutuksin liittää ympäröivään maisemaan.

Rakennustyön yhteydessä vaurioitunut tai muuten ympäristöä rumentava osa pihamaasta on istutuksin ja alueen käyttöön liittyvin järjestelyin saatettava kokonaisuuteen sopivaan asuun.

Oleva rakennuskanta

Uudisrakentamisen, lisärakentamisen ja uudestaan rakentamisen on sopeuduttava noudatettuun rakennustapaan ja olemassa olevaan rakennuskantaan sijoituksen, koon, muodon, ulkomateriaalien, värityksen sekä julkisivujen jäsentelyn osalta. Rakennuspaikalla rakennusten tulee muodostaa ympäristökuvaltaan sopusuhtainen kokonaisuus.

Rakennuksen korjaamisessa on huomioitava kunkin rakennuksen ominaispiirteet, eikä korjaaminen saa heikentää rakennuksen tai ympäristön kulttuurihistoriallista arvoa.

3.3 YMPÄRISTÖN HOITO JA VALVONTA

Ympäristön hoito

Rakennettu ympäristö on pidettävä rakennusluvan mukaisessa käytössä ja siistissä kunnossa (MRL 167 § 1 mom).

Rakennukset ja rakennuspaikat on pidettävä niiden käyttötarkoituksen ja ympäröivän alueen maankäytön edellyttämässä kunnossa. Istutukset on hoidettava niin, etteivät ne näkyvyyttä rajoittamalla aiheuta vaaraa ja haittaa liikenteelle ja liikenneturvallisuudelle.

Ympäristöön olennaisesti vaikuttavien ulkovarastojen, kompostointi- tai jätesäiliöiden ja jätekatosten ympärille on tarvittaessa istutettava näkösuoja tai rakennettava aita tai portti ja järjestettävä tarvittaessa lukitus palovaaran tai ympäristöhaittojen välttämiseksi.

Ympäristönhoidossa on lisäksi noudatettava mitä ympäristönsuojelu- ja jätehuoltomääräyksissä sanotaan.

Rakennuspaikalla tai useille rakennuspaikoille yhteisenä tulee järjestää riittävät tilat eri jätelaatujen keräilyä varten järjestettynä siten, ettei ympäristön viihtyvyys vähene.

Töhryt rakennuksen julkisivuista, laitteista ja rakennelmista tulee poistaa niin pian kuin teknisesti on mahdollista.

Ympäristön valvonta

Kunnan ympäristölautakunta suorittaa maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettua ympäristön hoidon valvontaa pitämällä tarvittaessa katselmuksia päättäminaan ajankohtina.

Ympäristölautakunta voi antaa ympäristöä koskevan katselmuksen pitämisen valitsemiensa katselmuksen pitäjien tai viranhaltijoiden tehtäväksi.

Katselmuksen ajankohdista ja alueista on ilmoitettava kiinteistönomistajille ja –haltijoille ympäristölautakunnan päättämällä tavalla.

3.4 AITAAMINEN

Aidan tulee materiaaleiltaan, korkeudeltaan ja muulta ulkoasultaan soveltua ympäristöön.

Kaavatietä tai muuta yleistä aluetta vastassa oleva kiinteä aita on tehtävä kokonaan tontin tai rakennuspaikan puolelle. Aita on tehtävä niin, ettei siitä aiheudu haittaa naapureille, liikenteelle ja liikenneturvallisuudelle, tien kunnossa- ja puhtaanapidolle eikä teknisten verkostojen käytölle ja kunnossapidolle. Istutettavan aidan oksiston tulee täysikasvuisenakin pysyä omalla tontilla.

Aidan, joka ei ole naapuritontin tai –rakennuspaikan rajalla tekee ja pitää kunnossa tontin tai rakennuspaikan haltija.

Tonttien tai rakennuspaikkojen välisen aidan tekemiseen ja kunnossapitämiseen ovat kummankin tontin tai rakennuspaikan haltijat velvolliset osallistumaan puoleksi kumpikin, jollei velvollisuuden muunlaiseen jakamiseen ole erityistä syytä. Mikäli asiasta ei sovita, siitä päättää hakemuksesta rakennusvalvontaviranomainen.

Asuntorakentamiseen liittyvien tonttien ympärille rakennettavan muun kuin pensasaidan korkeus saa olla enintään 1,2 metriä, paitsi jos maastollisista tai maankäytöllisistä syistä johtuen korkeamman aidan rakentaminen on perusteltua.

Risteyksien näkemäalueilla voi rakennusvalvontaviranomainen liikenneturvallisuussyistä johtuen määrätä kiinteän sekä pensasaidan enimmäiskorkeuden.

Katualueen vastaisella rajalla pensasaita on istutettava tontinpuolelle, vähintään 0,6 metrin etäisyydelle katualuerajasta.

Tontille tai rakennuspaikalle rakennettava aita, ellei sitä sijoiteta rajalle, tulee sijoittaa siten, että se on piha-alueiden järjestelyjen kannalta tarkoituksenmukainen ja huollettavissa.

Jos aita rakennetaan rajalle, on naapurin suostumus oltava kirjallisena ja liitettynä ilmoitukseen/hakemukseen.

Rakennusvalvontaviranomainen voi velvoittaa tontin tai rakennuspaikan haltijan rakentamaan aidan tontin tai rakennuspaikan ympärille.

3.5 PIHA-ALUE / PIHAMAA

Rakennuspaikan kuivanapito

Rakennuspaikka tulee salaojittaa riittävään syvyyteen. Hulevesien (sade- ja sulamisvesien) haitaton johtaminen on järjestettävä. Hule- ja salaojavedet tulee imeyttää rakennuspaikan maaperään tai johtaa mahdolliseen avo-ojajärjestelmään, jos niitä ei voida johtaa hulevesiviemäriin. Imeyttäminen tulee järjestää siten, ettei vesistä aiheudu haittaa rakennuksille eikä naapurikiinteistöille. Hule- ja salaojavesiä ei saa johtaa jätevesiviemäriin.

Muutettaessa vedenjuoksua tontilla tulee erityisesti huolehtia hule- ja salaojavesien poisjohtamisesta niin, ettei muutoksilla aiheuteta haittaa tontin tai viereisten alueiden käytölle.

Pihamaan korkeusasema

Kiinteistön korkeusaseman tulee sopeutua olemassa olevan ja suunniteltuihin ympäristön korkeussemiin. Pihamaan täyttö ja istutukset tulee toteuttaa niin, ettei niistä aiheudu haittaa liikenteelle tai naapurille.

Uudis- ja lisärakentamisen yhteydessä pihamaa tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei rakentamisella lisätä hulevesien valumista tontin rajan yli naapurin puolelle ilman naapurin suostumusta.

Rakennussuunnittelun lähtökohtana tulee aina olla rakennuspaikan luonnolliset korkeusmuodot.

Pihamaan luonnollista korkeusasemaa ei saa muuttaa ennen kuin korkeusasemaan suunnitellut muutokset on rakennuslupapäätöksen yhteydessä hyväksytty. Maaperän runsasta leikkaamista ja pengertämistä ei saa tehdä ellei rakennuslupakäsittelyssä sitä erityisestä syystä hyväksytä.

Rakennusluvan asemapiirroksessa on esitettävä rakennuspaikan luonnolliset ja suunnitellut lopulliset korkeusasemat siten kuin niistä Suomen Rakentamismääräyskokoelman osan A 2 määräyksissä ja ohjeissa mainitaan. Rakennusvalvontaviranomainen voi tarvittaessa edellyttää luvanhakijaa esittämään mittakaavassa julkisivusuunnitelman, jossa esitetään luparakennus suunnittelukorkeusasemassa ja naapurirakennukset niiden todellisessa korkeusasemassa.

Liikennejärjestelyt

Liittymässä katuun tai tiehen sekä tontin/rakennuspaikan sisäisissä järjestelyissä on otettava huomioon liikenneturvallisuus. Liittymän paikkaa ei saa ilman rakennusvalvontaviranomaisen lupaa muuttaa siitä, mitä rakennusluvan myöntämisen yhteydessä vahvistetut piirustukset osoittavat.

Tontin/rakennuspaikan pelastustie sekä hälytysajoneuvoja ja huoltoajoa varten tarkoitetut kulkuyhteydet on säilytettävä ajokelpoisina ympäri vuoden. Pelastustiet on esitettävä asemapiirroksessa ja merkittävä ao. opastein kiinteistölle.

Maanalaiset johdot ja rakenteet ja ilmajohdot

Rakennuspaikalla ja sen läheisyydessä käytössä olevat ilmajohdot, maanalaiset johdot, kaapelit ja muut rakenteet on suunnittelun yhteydessä selvitettävä ja otettava rakentamisessa huomioon niiden etäisyys vaatimukset.

3.6 TONTIN RAJAN YLITTÄMINEN, RAKENNUKSEN KORKEUSASEMA JA PERUSTAMINEN

Mikäli rakennuksen saa rakentaa tontin kadun vastaiselle rajalle, se saa ulottua tontin rajan yli katualueelle tai erityisestä syystä muulle yleiselle alueelle seuraavasti:

- 1) rakennuksen perusrakenteet maan pinnan alapuolella 1,5 metrin syvyyteen saakka 0,2 metriä ja maanpinnasta 1,5 metriä syvemmällä olevat perusrakenteet 1 metrin.
- 2) erkkerit, katokset, räystäät, parvekkeet ja muut vastaavat ilmassa olevat rakennuksen osat 1 metrin ja
- 3) sisäänkäyntikatokset, tekniset laitteet ja muut vastaavat rakennusosat rakennusvalvontaviranomaisen harkinnan mukaan.

Ylityksestä ei saa aiheutua kadun käytölle, kunnossa- ja puhtaanapidolle eikä johtoverkostolle haittaa.

Rakennusosan alapinnan ja jalkakäytävän välin on oltava vähintään 3,2 metriä ja kadun ajoradan kohdalla välin on oltava vähintään 4,5 metriä.

Asemakaavassa määrätyn rakennusalan ylittäminen

Rakennus saa erityisestä syystä ulottua asemakaavassa määrätyn rakennusalan rajan yli seuraavasti:

- 1) rakennuksen perusrakenteet ja kellarin rakenteet maanpinnan alapuolella rakennusvalvontaviranomaisen harkinnan mukaan,
- 2) erkkerit, katokset, räystäät, parvekkeet, kuistit, portaat ja muuta vastaavat rakennusosat rakennusvalvontaviranomaisen harkinnan mukaan
- 3) ulkoseinän lisäeristys, porrasaskelmat, ovipielet, syöksytorvet, tekniset laitteet, invaluisikat ja muut vastaavat rakennusosat rakennusvalvontaviranomaisen harkinnan mukaan.

Ylityksestä ei saa aiheutua haittaa ympäristölle tai tontin naapureille.

Myynti-, tiedotus-, mainos- ja muuta sellaista laitetta sekä ikkuna- tai ovimarkiisia, terassin aurinko- ja sadesuojaa tai muuta vastaavaa laitetta tontille sijoitettaessa on noudatettava seuraavaa:

- 1) rakennukseen kiinnitettävä laite saa ulottua 1 metrin tontin rajan yli katualueelle tai muulle yleiselle alueelle siten, että maanpinnan ja laitteen alapinnan välillä on oltava vähintään 3,2 metriä vapaata tilaa jalkakäytävän osalla ja 4,5 metriä ajoradan osalla.
- 2) laite on kiinnitettävä tukevasti eikä se saa haitata kadun tai yleisen alueen käyttöä eikä olla häiritsevää,
- 3) laitteen muodon, värityksen ja rakenteen on sopeuduttava rakennukseen ja ympäristöön ja
- 4) laite on pidettävä kunnossa ja rikkoutunut laite on korjattava tai poistettava välittömästi.

Milloin ikkuna- tai ovimarkiisi taikka terassin aurinko- tai sadesuoja on helposti nostettava, markiisi saa ulottua tontin rajan yli katualueelle tai yleiselle alueelle enintään 2 metriä. Markiisin alimman kohdan ja maanpinnan välillä on oltava vähintään 2,4 metriä vapaata tilaa jalkakäytävän osalla ja 4,5 metriä ajoradan osalla.

Irralliset mainoslaitteet on asetettava katu- tai muulle yleiselle alueelle niin, etteivät ne haittaa kadun tai yleisen alueen käyttöä tai ole pysäköinnin esteenä. Mainoslaitteet on poistettava liikkeen aukioloajan jälkeen.

Liikehuoneiston kunkin ikkunan pinta-alasta saa peittää mainos- tai muussa vastaavassa tarkoituksessa enintään puolet, ellei ikkunan peittämiselle ole saatu rakennusvalvontaviranomaisen toimenpidelupaa.

Mainoksia ei saa sijoittaa ikkunalasin ulkopintaan eivätkä ne saa estää luonnonvalon pääsyä huoneeseen eikä rumentaa rakennusta tai kaupunkikuvaa.

Rakennuksen korkeusaseman on sopeuduttava olemassa olevan ja suunnitellun ympäristön korkeusasemiin sekä katukorkeuteen. Rakennuksen perustamissyvyyttä ja alinta lattiakorkeutta määriteltäessä on otettava huomioon viemäriverkoston padotuskorkeus, pohja- ja tulvaveden korkeus sekä perustusten kuivatusmahdollisuus. Asuin- ja työtilojen lattiataso on rakennettava yleensä vähintään 0,5 metriä ympäröivää maanpintaa korkeammalle.

Rakennusvalvontaviranomainen voi rakennuslupahakemuksen arvioimiseksi edellyttää luvanhakijalta, että tontin kulmapisteiden ja suunnitellun rakennuksen nurkkapisteiden sijainti ja korkeusasema merkitään tontille ennen lupapäätöksen tekemistä.

Rakennuksen perustamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota pinta- ja sadevesien poisjohtamiseen rakennuksen läheisyydestä. Salaoja- ja täyttösoran laadusta tulee hankkia selvitys vähäisen kapilaarisuuden varmistamiseksi.

Rakennuksen rungon ja alapohjan riittävä kuivuminen on varmistettava mittauksin ennen rakenteiden pinnoittamista. Rakennusvalvontaviranomaiselle on pyydettyessä esitettävä kosteudenmittaus suunnitelma ja -tulokset. Pinnoittamista ei saa aloittaa ennen kuin riittävä kuivuminen on tapahtunut.

3.7 OSOITEMERKINTÄ

Rakennetun tontin/rakennuspaikan omistaja tai haltija on velvollinen asettamaan kunnan vahvistaman osoitenumeron siten, että se näkyy liikenneväylälle ja että se on myös pimeän aikana selkeästi havaittavissa. Kulmataloon on osoitenumero kiinnitettävä kummankin liikenneväylän puolelle.

Milloin rakennus ei ulotu kaavatiehen, muuhun liikenneväylään tai tontin sisäiseen liikennealueeseen taikka sen välittömään läheisyyteen, osoitenumero tai sen osoittava ohjaus on sijoitettava kiinteistölle johtavan ajoväylän alkupäähän.

Osoitenumerointi on oltava pientalokohteita lukuun ottamatta valaistu.

Osoitenumeroinnin on oltava toteutettuna rakennuksen käyttöönottokatselmuksessa.

4. RAKENTAMINEN ASEMAKAAVA-ALUEEN ULKOPUOLELLA

4.1 RAKENNUSPAIKKA

Rakennuspaikan tulee olla tarkoitukseen sovelias, rakentamiseen kelvollinen ja riittävän suuri. Uuden rakennuspaikan tulee olla pinta-alaltaan vähintään 3000 m².

Uudestaan rakentamisen, peruskorjauksen ja vähäisen lisärakentamisen yhteydessä voidaan pinta-alavaatimuksesta poiketa, jos rakennuspaikka pysyy samana.

Tämän pykälän määräyksiä ei sovelleta alueella, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten.

4.2 RAKENTAMISEN MÄÄRÄ

Kohdan 4.1 mukaiselle rakennuspaikalle saa rakentaa enintään yhden kaksiasuntoisen asuinrakennuksen tai kaksi yksiasuntoista asuinrakennusta.

Rivitalo- ja kerrostalorakennusten rakentamisen määrä ja rakennuspaikan koko tarkastellaan asemakaava-alueen ulkopuolella tapauskohtaisesti.

Teollisuuden ja maatalouden tuotanto- ja varastorakennusten sekä muiden kuin asumiseen liittyvien rakennusten määrä ja rakennuspaikan koko tarkastellaan asemakaava-alueen ulkopuolella tapauskohtaisesti.

Rakennuspaikalle saa lisäksi rakentaa sen käyttötarkoitukseen liittyviä talousrakennuksia.

Kaava-alueen ulkopuolella rakennuspaikalle rakennettavaksi sallittu kerrosala saa olla enintään 15 % rakennuspaikan pinta-alasta.

Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä on rakennusten tai asuntojen lukumäärästä määrätty, rakennusvalvontaviranomainen voi myöntää hakemuksesta luvan rakentaa maatalouskäytössä olevan maatilán talouskeskuksen yhteyteen siihen sopeutuvia maatilamatkailua palvelevia rakennuksia.

Maatilamatkailua palvelevissa rakennuksissa on huomioitava myös se mitä niihin liittyvistä tiloista mainitaan terveydensuojelu- ja elintarvikelaissa.

Rakentaminen kellariin ja ullakolle

Asemakaava-alueen ulkopuolella voidaan sallia rakennuksen pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaisten tilojen sijoittaminen maanpinnan alapuolelle tai ullakon tasolle, mikäli se ottaen huomioon rakennus ja sen käyttötarkoitus sekä soveltuminen rakennettuun ympäristöön, on mahdollista. Maanpäällisten kellareiden rakentamista ei sallita.

5. RAKENTAMINEN RANTA-ALUEELLE

Rakentaminen ranta-alueella edellyttää pääsääntöisesti asemakaavaa, ranta-asemakaavaa tai oikeusvaikutteista rantaosayleiskaavaa (MRL 72§). Poikkeamislupamenettelystä säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:ssä.

5.1 RAKENTAMISEN SJOITTUMINEN JA SOPEUTTAMINEN YMPÄRISTÖÖN RANTA-ALUEELLA

Rakennettaessa ranta-alueelle tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennusten korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja väritykseen.

Rakennuspaikalla tulee rantavyöhykkeen puusto ja kasvillisuus pääosin säilyttää ja vain harventaminen on sallittua. Vesistöön kaatuneet puut tulee rannanomistajan poistaa.

Asuinrakennuksen / rakennuksen etäisyyden rantaviivasta ja sijainnin rakennuspaikalla tulee olla sellainen, että maiseman luonnonmukaisuus mahdollisuuksien mukaan säilyy. Muun kuin saunarakennuksen etäisyyden keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee kuitenkin, mikäli edellä olevasta vaatimuksesta ei muuta johdu, olla vähintään 30 metriä ja asunnon alimman lattiatason vähintään 1 metrin ylävesirajaa korkeammalla. Ellei ylävesiraja ole tiedossa, on alimman lattiatason oltava vähintään 1,5 metriä keskiveden korkeudesta.

Saunarakennuksen, jonka pohjapinta-ala on enintään 25 m², saa rakentaa edellä mainittua metrimäärää lähemmäksi rantaviivaa. Sen etäisyyden edellä mainitulla tavalla laskettavasta rantaviivasta tulee olla kuitenkin vähintään 15 metriä.

5.2 RAKENTAMISEN MÄÄRÄ RANTA-ALUEELLA

Ranta-alueella rakennuspaikalla saa olla enintään yksi yksiasuntoinen asuinrakennus, jonka kerrosala saa olla enintään 180 m². Saunarakennuksen kerrosala saa olla enintään 25 m² ja talousrakennusten yhteensä enintään 80 m². Rakentamisen määrä ei kuitenkaan saa ylittää kohdan 4.2 enimmäismäärää.

Mikäli olemassa olevaa asuinrakennusta, jonka etäisyys keskiveden mukaisesta rantaviivasta on pienempi kuin kohdassa 5.1 on esitetty, laajennetaan saa sen yhteenlaskettu kerrosala laajennuksen jälkeen olla enintään 100 m².

Lisäksi rakennuspaikalle saa rakentaa yhden kerrosalaltaan enintään 12 m²:n vierasmajan, jonka kerrosala lasketaan mukaan edellä mainittuun asuinrakennuksen enimmäiskerrosalaan. Vierasmajaan ei saa sisustaa keittiötä, keittokomeroa, pesu-, sauna-, wc- tai muita käymälätiloja eikä rakentaa tulisijoja.

6. SUUNNITTELUTARVEALUE

Suunnittelutarvealueet määritellään maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:ssä tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Suunnittelutarvealueella luvan arviointi perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:ssä säädettyihin erityisiin edellytyksiin sen lisäksi, mitä luvan edellytyksistä muutoin säädetään. Suunnittelutarveratkaisusta päättävä viranomainen on ympäristölautakunta ja päätöksentekoon liittyvästä delegoinnista määrätään hallintosäännössä.

7. VESIHUOLLON JÄRJESTÄMINEN

Talousveden riittävyys

Asuinrakennusta varten tulee olla riittävästi laadultaan soveltuvaa talousvettä.

Talousveden tulee täyttää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen mukaiset laatuvaatimukset.

Jätevesien käsittely

Jätevesien käsittelystä on annettu määräykset Forssan kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä.

8. HYVÄ RAKENTAMISTAPA

8.1 YLEISMÄÄRÄYKSET

Rakentamisessa on noudatettava hyvää rakentamistapaa. Uudisrakennuksissa tämä tarkoittaa rakennuksen huolellista sovittamista maisemaan ja kaupunkikuvaan sekä ympäröivään rakennettuun ympäristöön. Rakennusmateriaalien tulee olla tarkoituksenmukaisia ja käyttötarkoitukseensa sopivia, terveellisiä sekä kestävän kehityksen mukaisia.

Rakennuksen korjaamisessa on otettava huomioon rakennuksen ominaispiirteet, eikä korjaaminen saa ilman erityisiä perusteita johtaa tyyllisesti alkuperäisestä rakennuksesta poikkeavaan lopputulokseen tai heikentää suojeltavan rakennuksen rakennushistoriallista arvoa.

Rakennettaessa kyläympäristöön on rakennukset sopeutettava olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön ja maisemaan ja rakentamisessa on noudatettava teknisen ja ympäristötoimen teettämiä ohjekirjoja.

8.2 VALTAKUNNALLISESTI ARVOKKAAT RAKENNETUN YMPÄRISTÖN JA MAISEMAN ALUEET SEKÄ RAKENNUSKANNAN INVENTOINTI

Rakentamisessa ja sen ohjaamisessa on huomioitava rakennettavan alueen mahdollinen kuuluminen valtioneuvoston päätösten mukaiseen valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön tai maisema-alueeseen. Rakentaminen tai rakennusten purkaminen tällaisilla alueilla ei saa vaarantaa alueen luonnetta ja ominaispiirteitä. Alueille sijoittuvista rakennuslupasuunnitelmista ja purkamislupahakemuksista pyydetään museoviranomaisen lausunto.

Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöalueet ja maisema-alueet on esitetty liitekartoissa 1 ja 2.

Rakennuskannan inventoinnit (Virtuaalivasara, Vorski ja Rakennettu Häme) on rakentamisessa ja sen ohjaamisessa huomioitava siten, etteivät korjaustoimenpiteet heikennä rakennusten kulttuurihistoriallista arvoa.

9. RAKENNUSTYÖN AIKAISET JÄRJESTELYT

Rakennustyön aikaiset laitteet ja varusteet sekä varastot on sijoitettava rakennuspaikalle siten, että ne eivät kohtuuttomasti aiheuta häiriötä liikenteelle tai naapurin kiinteistön käytölle.

Rakennustyömaa on tarvittaessa aidattava ja muutoinkin suojattava siten, ettei siitä aiheudu henkilö- tai omaisuusvahinkoja.

Maisemallisesti arvokkaat puut ja merkittävät luonnontilaiset tontinosat tulee suojata työmaa-aikana huolellisesti. Rakennusvalvontaviranomainen voi edellyttää lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä tai rakennustyötä valvottaessa rakentajaa laatimaan tarvittavan suojaussuunnitelman.

10. JÄTEHUOLTO

Rakennuslupahakemuksessa tulee esittää rakennusten käyttötarkoitus ja koko huomioon ottaen riittävät tilat jätteiden keräystä ja lajittelua varten. Kiinteistön jätehuollon järjestämistä koskevat yksityiskohtaiset määräykset annetaan Forssan kaupungin jätehuoltomääräyksissä.

11. ERITYISIÄ MAANKÄYTÖN JA RAKENTAMISEN RAJOITUKSIA

11.1 MELUALUEET

Rakentamisen suunnittelulla ja rakennusten sijoittelulla on pyrittävä minimoimaan melun aiheuttama haitta. Suunniteltaessa rakentamista alueelle, jolla esiintyy liikenne- tai muuta erityistä melua, on rakennusvalvonnalle esitettävä selvitys siitä, miten vaadittava rakenteiden äänieristys saavutetaan ja miten voimassa olevat vaatimukset melun enimmäisarvoista eivät ylity asunnoissa, muissa melulta suojattavissa tiloissa ja piha-alueilla.

11.2 RADONHAITTA

Rakentamisessa tulee ottaa huomioon mahdollinen radonhaitta. Rakennushankkeeseen ryhtyvän ja suunnittelijoiden on huolehdittava siitä, ettei rakennettavien uusien ja peruskorjattavien asuin- ja työtilojen huoneilman radonpitoisuus ylitä valtakunnallisia ohjearvoja.

11.3 POHJAVESIALUEET

Pohjavesialueille rakennettaessa on huomioitava se mitä on määrätty ympäristönsuojelumääräyksissä. Pohjavesialueet on esitetty liitekartassa 3.

11.4 JOKIOISTEN VARALASKUPAIKAN SIJAINNISTA JOHTUVAT RAKENTAMISRAJOITTEET

Jokioisten varalaskupaikan rakentamisrajoitteet on huomioitava laskeutumisaluetta koskevissa rakennushankkeissa. Rakentamisrajoitteita koskevat alueet on esitetty liitekartassa 4.

11.5 ARKEOLOGISET ALUEET

Rakentamisessa ja maisemaa tai ympäristöä muuttavassa toimenpiteessä ei saa vaarantaa arkeologisen kulttuuriperinnön ja suojeltujen muinaisjäännösten säilymistä. Kiinteät muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitettuja ja suunniteltaessa rakentamista muinaisjäännösalueille tai niiden välittömään läheisyyteen on hankkeista oltava yhteydessä Museovirastoon. Suojellut muinaismuistoalueet ja muinaisjäännökset on esitetty Museoviraston ylläpitämässä muinaismuistorekisterissä osoitteessa www.kulttuuriymparisto.nba.fi

12. MÄÄRÄYKSISTÄ POIKKEAMINEN, VÄHÄISET KORJAUKSET JA TÄYDENNYKSET

12.1 MÄÄRÄYKSISTÄ POIKKEAMINEN

Rakennusjärjestyksen määräyksistä voidaan poiketa maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n poikkeamisvallan ja 175 §:n vähäistä poikkeamista koskevan rakennusluvan yhteydessä koskevan poikkeamisvallan nojalla.

Kun poiketaan rakennuspaikan vähimmäiskokoa, rakentamisen määrää tai rantaetäisyyttä koskevista rakennusjärjestyksen määräyksistä rannoilla, lupa voidaan myöntää, mikäli rakentaminen ei vaikeuta kaavoitusta. Ennen asian ratkaisemista on hankittava maankäytön suunnittelun palvelualueen lausunto.

12.2 MÄÄRÄYSTEN VÄHÄISET KORJAUKSET JA TÄYDENNYKSET

Rakennusvalvontaviranomainen voi tarvittaessa tehdä vähäisiä korjauksia ja täydennyksiä rakennusjärjestykseen. Tehdyistä korjauksista ja täsmennyksistä tulee pitää luetteloa rakennusjärjestyksen liitteenä.

12.3 VOIMAANTULO

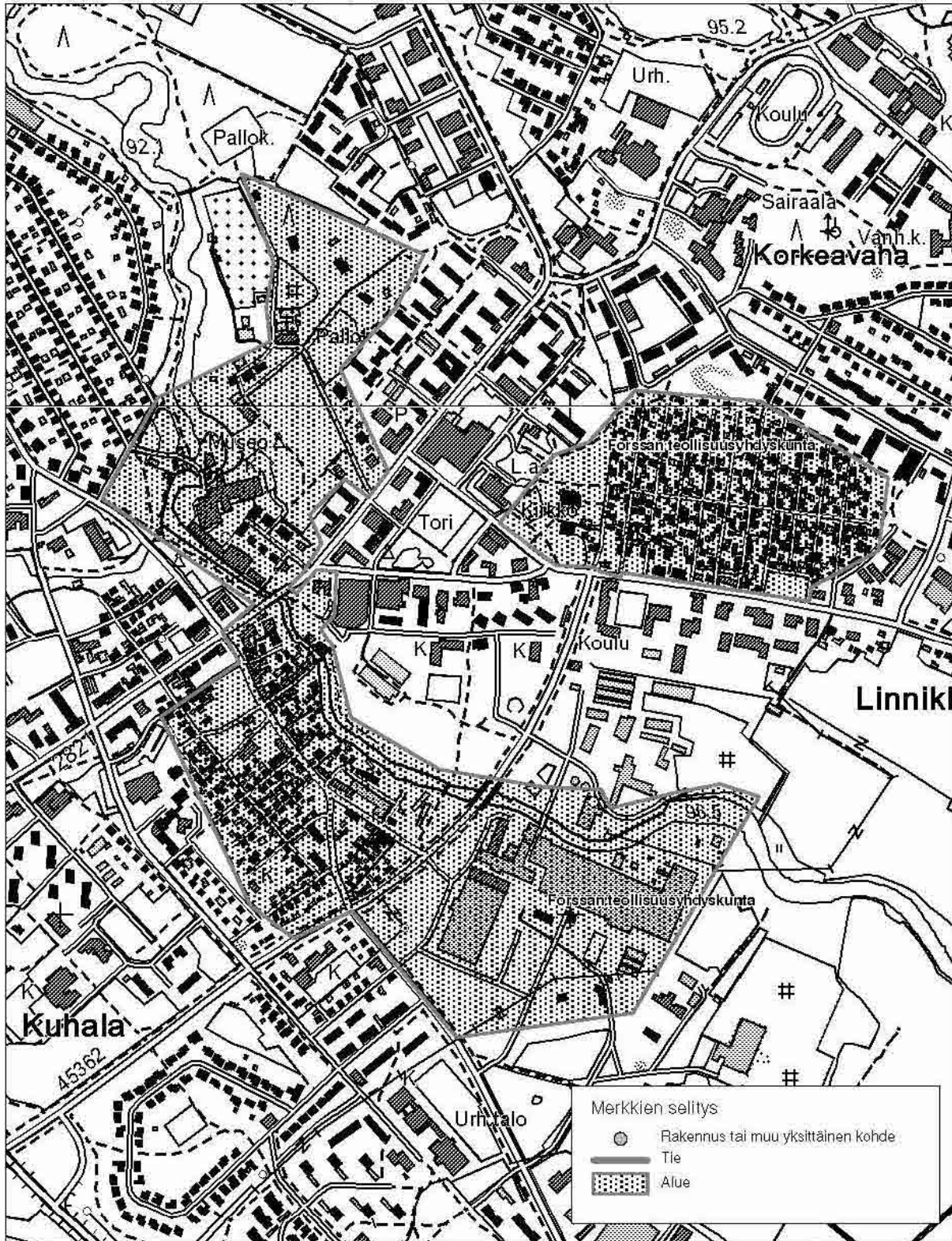
Tämän rakennusjärjestyksen on kaupunginvaltuusto hyväksynyt 27.2.2012.
Rakennusjärjestys tulee voimaan 1.4.2012.

Tällä rakennusjärjestyksellä kumotaan 1.10.2002 voimaan tullut Forssan kaupungin rakennusjärjestys.

VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ LIITE 1

Karttaliite
- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet,
rakennettu kulttuuriympäristö

ID: 1 881
Kunta: Forssa
Kohdenimi: Forssan teollisuusyhdyskunta

MV/RHO/RVe 16.1.2009

Ote peruskartasta MML PerusCD 2002 (lupa nro MY/212/01)

Mittakaava 1:10 000

Taustakartan copyright Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

Tarkistanut: / 200

Julkaisulupa nro 60/MML/11

VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ MAISEMA-ALUE PÄIVITYS INVENTOINTI

LIITE 2

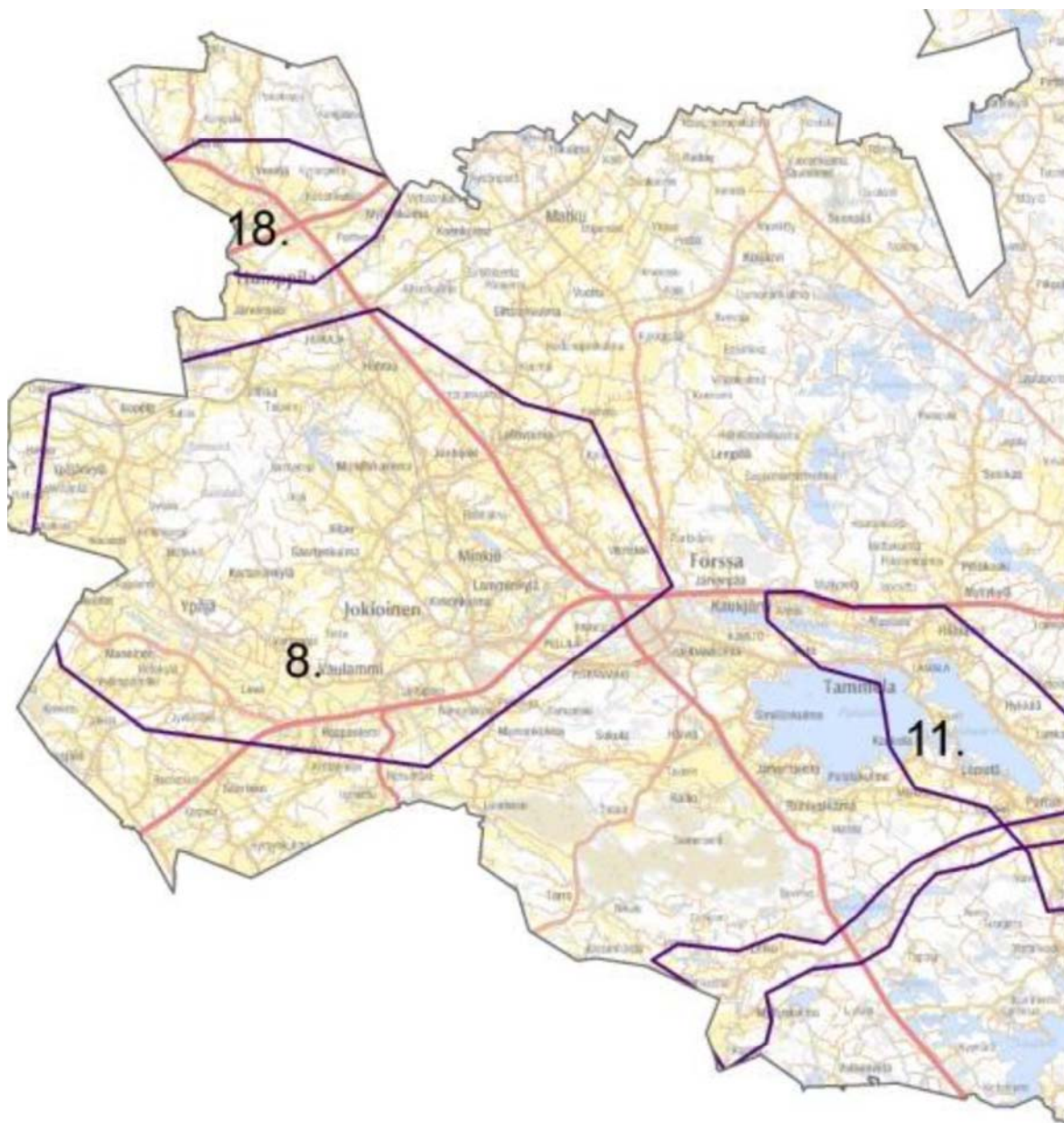
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Päivytysinventoinnin kohteet Kanta-Hämeessä 18kpl

Hämeen ELY-keskus, Annu Tulonen ja Katriina Koski, Alueidenkäyttöyksikkö, 8.6.2011

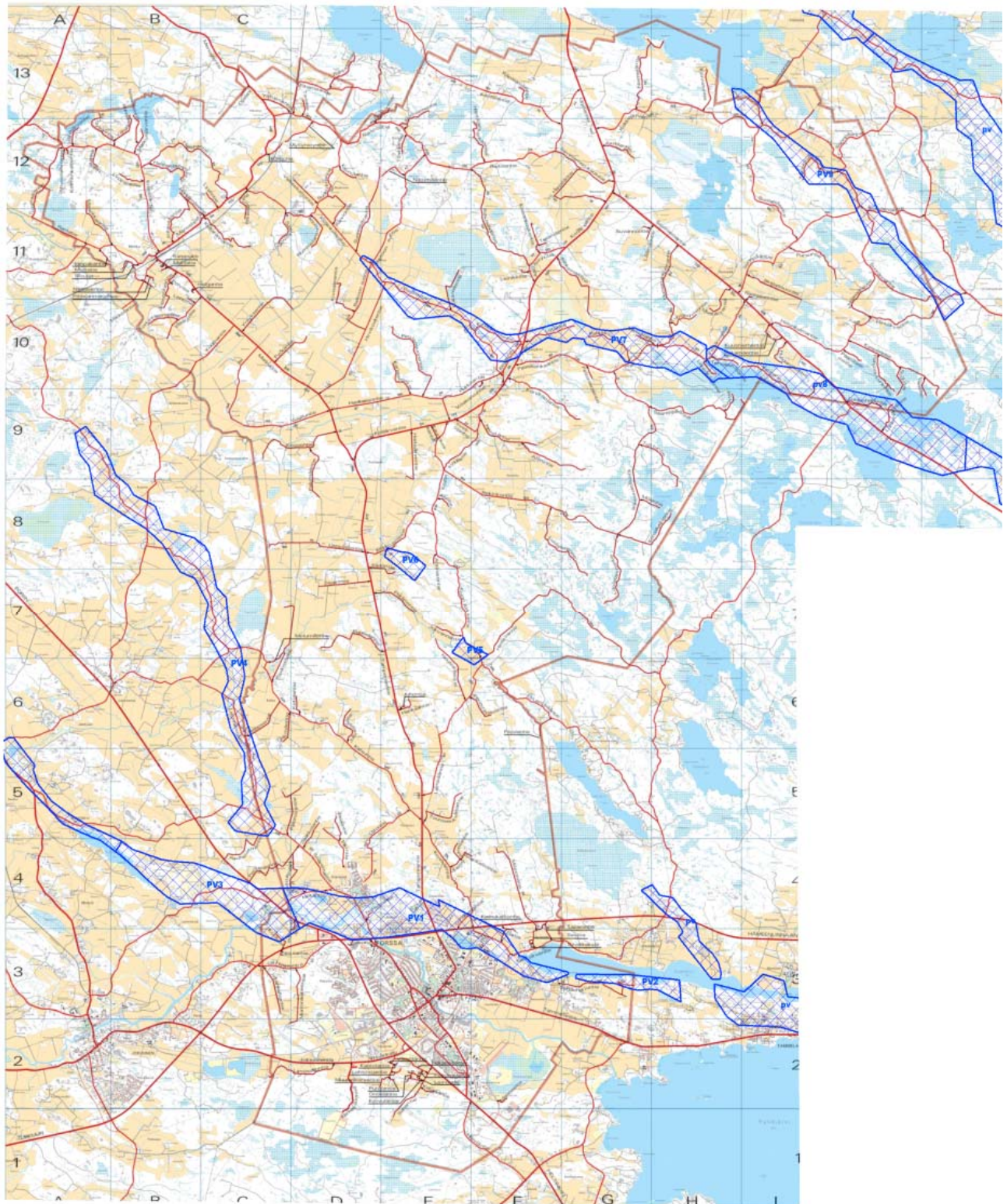
Forssa

8. Loimijokilaakso

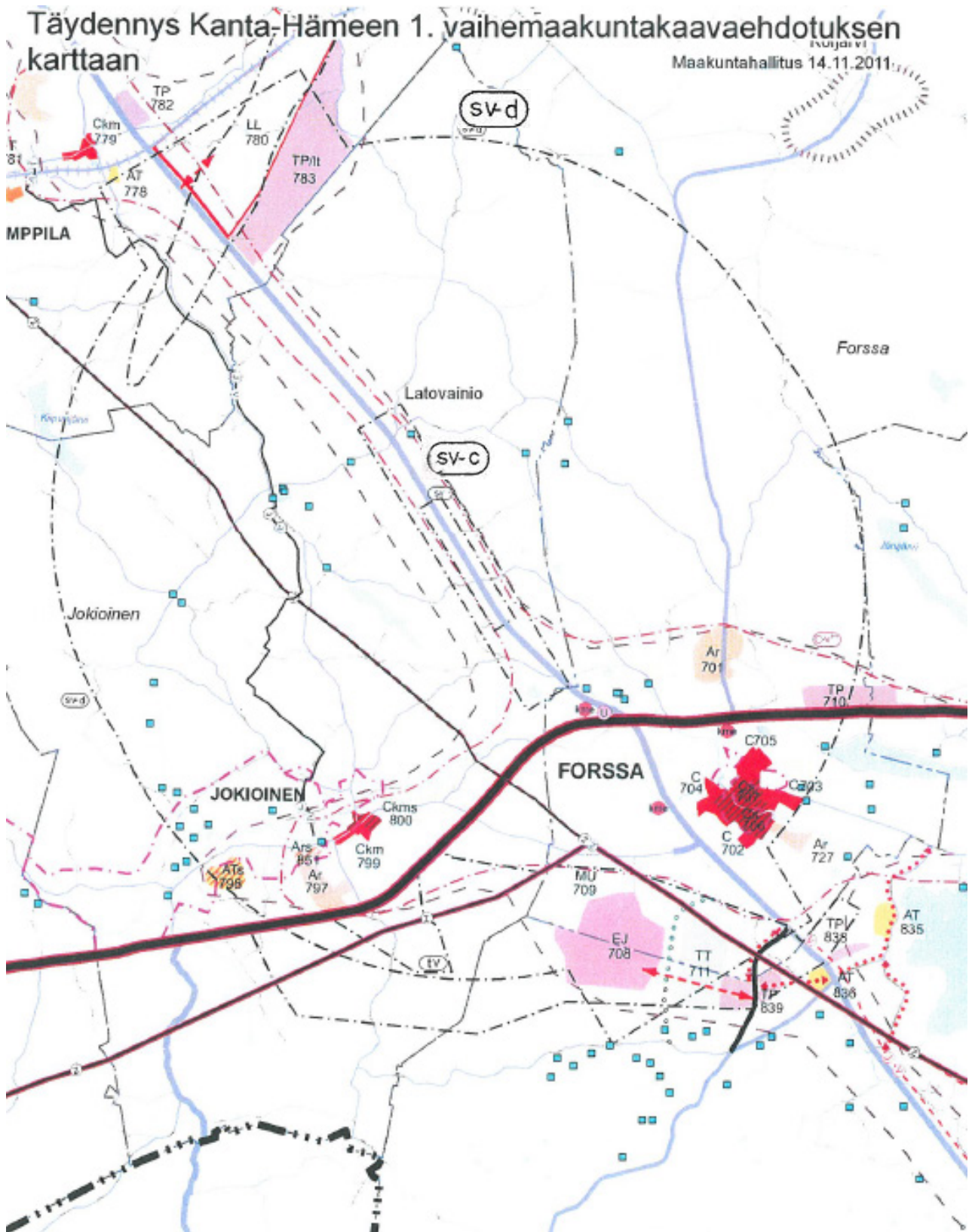

POHJAVESIALUEET

LIITE 3

JOKIOISTEN VARALASKUPAIKAN RAKENTAMISRAJOITTEET LIITE 4

sv-c Lentoestealue, suojavaöhykemerkinä

Suunnittelumääräys: Lentoestealueelle ei saa rakentaa ilman lentoestelupaa yli 10m korkeita lentoesteitä.

sv-d Lentoestealue, suojavaöhykemerkinä

Suunnittelumääräys: Lentoestealueelle ei saa rakentaa ilman lentoestelupaa yli 30m korkeita lentoesteitä.